

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет туризму

Кафедра туризмознавства і краєзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лікувально-оздоровчий та адаптивний туризм

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський)
(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))

Освітня програма «Туризм»

Спеціальність 242 «Туризм і рекреація»
шифр і назва

Галузь знань 24 «Сфера обслуговування»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 01 від 28 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Програмні компетентності та результати навчання
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Лікувально-оздоровчий та адаптивний туризм
Викладач	Ковальська Леся Володимирівна
Контактний телефон викладача	+380668061360
E-mail викладача	lesia.kovalska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Змішаний (<i>blended</i>) – очно-дистанційний
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.) 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Лікувально-оздоровчий та адаптивний туризм» спрямована на формування у студентів теоретичних знань та практичних навичок щодо організації туристичної діяльності, орієнтованої на збереження, відновлення здоров'я та соціальну адаптацію різних груп населення. Курс охоплює ключові аспекти медичного, оздоровчого та адаптивного туризму, включаючи основи рекреації, санаторно-курортного лікування, реабілітації та роботи з людьми з обмеженими можливостями.</p> <p>На сучасному етапі роль та місце лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму, зокрема, під час та після російсько-української війни, значно зростає. Перш за все це пов'язано з необхідністю оздоровлення значної кількості населення України (у першу чергу військових, вимушено переселених та постраждалого мирного населення), а також його адаптацію та соціалізацію у відносно мирних частинах України та у післявоєнному періоді.</p> <p>Вивчення курсу дозволяє майбутнім фахівцям розвинути навички аналізу туристичних ресурсів, розробки індивідуальних і групових програм, а також управління проектами у лікувально-оздоровчій сфері туризму. Дисципліна має міждисциплінарний характер, поєднуючи знання в галузях медицини, фізичної культури, психології, менеджменту.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з двох змістових модулів.</p> <p>Модуль 1. Теоретичні основи лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму.</p> <p>Модуль 2. Національний ринок лікувального та адаптивного туризму.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Лікувально-оздоровчий та адаптивний туризм» є ознайомлення майбутніх фахівців в галузі туризму із географією, інфраструктурою та основними центрами лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму, формування у студентів знань та вмінь з організації послуг та сервісу та уявлення про різновиди лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму, особливості такого роду діяльності, а також формування знань щодо сучасних тенденцій розвитку цих напрямів.</p> <p>Цілі:</p>	

- вивчення основ лікувально-оздоровчого туризму, його ролі в системі оздоровлення та соціальної адаптації.
- ознайомлення з сучасними концепціями та тенденціями розвитку санаторно-курортного, рекреаційного й адаптивного туризму.
- розгляд правових, етичних і соціальних аспектів у сфері лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму.
- розробка та впровадження туристичних програм для оздоровлення, реабілітації та соціальної інтеграції різних груп населення.
- застосування методик адаптивного туризму, що враховують особливі потреби особи з обмеженими можливостями.
- проведення аналізу туристичних ресурсів для створення ефективних оздоровчих продуктів.
- формування навичок співпраці з медичними, реабілітаційними та соціальними установами.
- розробка інклюзивних продуктів, які забезпечують доступність для різних категорій туристів.
- формування розуміння значення туризму як усе підвищення якості життя та інтеграції людей із високими потребами в соціумі.
- пропагування здорового способу життя через туристичну діяльність.

Простудіювавши дисципліну студент повинен:

- *знати:*
- основи лікувально-оздоровчого туризму: поняття, цілі, завдання та напрями розвитку.
- основні поняття адаптивного туризму: особливості, категорії цільової аудиторії та напрями розвитку.
- фізіологічний та психологічний вплив лікувально-оздоровчого туризму на організм людини та її емоційний стан.
- інфраструктуру лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму: заклади (санаторії, реабілітаційні центри), туристичні маршрути та їх особливості.
- міжнародний та національний досвід розвитку лікувально-оздоровчого туризму.
- нормативно-правову базу, що регламентує діяльність у сфері лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму.
- етичні аспекти та особливості роботи з людьми з обмеженими можливостями в умовах адаптивного туризму.
- *вміти:*
- використовувати методики оцінки фізіологічного та психологічного стану туристів для підбору оптимальних оздоровчих заходів.
- забезпечувати адаптивний туризм для людей з обмеженими можливостями, створюючи інклюзивні умови та безпечне середовище.
- впроваджувати сучасні підходи та інноваційні технології в організації лікувально-оздоровчого туризму.
- налагоджувати співпрацю з партнерами, установами охорони здоров'я та туристичними організаціями для реалізації спільних проєктів.

- розробляти маркетингові стратегії для просування лікувально-оздоровчих та адаптивних туристичних продуктів.
- проводити моніторинг та оцінку ефективності лікувально-оздоровчих програм.
- забезпечувати етичний підхід у роботі з клієнтами, враховуючи їх індивідуальні потреби та можливості.

4. Загальні і фахові компетентності

Загальні компетентності:

K03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

K09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

K12. Навички міжособистісної взаємодії.

K14. Здатність працювати в команді та автономно.

Фахові компетентності

K16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

K17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

K19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

K20. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

K26. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу.

K38. Здатність визначати територіальну організацію та оцінювати ресурсний потенціал країн, регіонів щодо стану та перспектив розвитку видового (спеціалізованого) туризму.

K41. Здатність визначати мотиви туристичної подорожі та споживчі характеристики туристичних послуг.

5. Програмні результати навчання

ПР03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

ПР04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПР06. Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

ПР34. Розуміти особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПР55. Демонструвати знання загальноприйнятих норм поведінки та моралі в міжособистісних відносинах.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредитів ЄКТ

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10

семінарські заняття / практичні / лабораторні		20	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Се- местр	Спеціальність	Курс (рік нав- чання)	Нормативний / вибірковий
1	Туризм і рекреація	3	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теоретичні основи лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму. Поняття лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму, його роль у суспільстві. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму: Етапи, тенденції, сучасні виклики.	2 год	–	6 год.
Тема 2. Типологія лікувально-оздоровчого туризму: Санаторно-курортний, рекреаційний, wellness-туризм. Фізіологічні основи оздоровчого туризму. Вплив природних факторів на організм людини.	2 год	–	3 год
Тема 3. Інфраструктура лікувально-оздоровчого туризму. Курорти, санаторії, оздоровчі комплекси, туристичні маршрути. Інновації у лікувально-оздоровчому туризмі:	2 год	–	3 год

Технології, нові підходи, цифрові інструменти. Нормативно-правове забезпечення у сфері лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму			
Тема 4. Адаптивний туризм: основи та особливості: Види адаптивного туризму, клієнтські категорії. Інклюзивний підхід в адаптивному туризмі. Етичні принципи, створення безпечного середовища.	2 год	–	3 год
Тема 5. Міжнародний та національний досвід розвитку лікувально-оздоровчого туризму. Приклади успішних проєктів.	2 год	–	3 год
Тема 6. Розробка маршрутів лікувально-оздоровчого туризму. Врахування природних факторів та ресурсів.	–	2 год	6 год
Тема 7. Створення програм санаторно-курортного лікування. Вибір об'єктів та послуг. Оцінка стану здоров'я туристів для розробки індивідуальних програм.	–	2 год	4 год
Тема 8. Планування адаптивних туристичних турів для	–	2 год	4 год

людей з обмеженими можливостями. Розробка інклюзивних програм туризму. Залучення спеціалізованих установ.			
Тема 9. Аналіз санаторіїв, курортів, wellness-центрів. Розробка програм wellness-туризму. Спа-програми, активний відпочинок. Аналіз прикладів міжнародного досвіду у лікувально-оздоровчому туризмі.	–	2 год	4 год
Тема 10. Оцінка ефективності лікувально-оздоровчих програм. Методики, інструменти аналізу. Складання маркетингових стратегій для просування туристичних послуг.	–	2 год	4 год
Тема 11. Організація туристичних заходів у природному середовищі. Планування, безпека. Робота з нормативно-правовими документами. Вивчення законодавства у сфері туризму.	–	2 год	4 год
Тема 12. Аналіз успішних кейсів адаптивного туризму: Обговорення прикладів. Використання цифрових техноло-	–	2 год	4 год

гій для розробки маршрутів: Карти, додатки, ГІС-технології.			
Тема 13. Складання бюджету для лікувально-оздоровчого туру. Врахування витрат на логістику, послуги, рекламу. Підготовка презентації туристичного продукту. Комунікація з потенційними клієнтами.	–	2 год	4 год
Тема 14. Оцінка туристичної інфраструктури регіону: Аналіз можливостей для розвитку лікувально-оздоровчого та адаптивного туризму	–	2 год	4 год
Тема 15. Планування заходів для соціальної адаптації туристів з особливими потребами. Формування звіту про проведення лікувально-оздоровчого туру: висновки, пропозиції для покращення.	–	2 год	4 год
ЗАГ.:	10	20	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Форми контролю знань студентів: • поточний; • підсумковий семестровий (залік). Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою на основі 100-бальної системи. (п. 8.3. Види контролю «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Наказ		

ректора № 417 від 03.07.2023 р.). 100-бальна шкала переводиться у відповідну національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – A, B, C, D, E, FX, F).

Загальні 100 балів включають:

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи (питома вага оцінки – 50%).

Контроль самостійної роботи дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу (оцінюється від 0 до 10 балів) та у формі есе (письмова робота в електронному вигляді) – (оцінюється від 0 до 5 балів). Загальна питома вага оцінки за контроль самостійної роботи – 15 %.

Семестрова контрольна робота – дозволяє оцінити рівень сформованості відповідних компетентностей. Виконується на платформі D-Learn за тематикою курсу. Питома вага оцінки – 15%.

Тестовий контроль проводиться двічі за семестр. Кожен з яких оцінюється у 10 балів. Загальна максимальна кількість балів, відповідно, 20.

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті. Підсумковий семестровий контроль – сума балів поточного контролю, семестрової контрольної роботи та контролю самостійної роботи. Підсумковий семестровий контроль виносяться на останню

	академічну годину (практичне заняття) опанування курсу
Вимоги до письмової роботи	Письмова робота включає певні теми завдань за тематикою курсу. Студенти денної форми навчання завершують її виконання і здають на 9-му занятті практичного курсу. Студенти заочної форми – за 10 днів до початку сесії. Робота виконується у електронному вигляді.
Практичні заняття	Оцінюються за 5-ти бальною шкалою. Оцінюється у п'ятибальній шкалі Поточні оцінки, які отримуються під час практичних занять, сумуються й множаться на коефіцієнт.
Умови допуску до підсумкового контролю	Отримання інтегральних результатів до останнього заняття – 25 балів. Студентам, які мають пропуски, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами
8. Політика навчальної дисципліни	
Письмові роботи	Робота виконана на певну тему обсягом не більше 4 сторінок
Академічна доброчесність	Атмосферу довіри, взаєморозуміння, взаємоповаги потрібно будувати щоденно. Політика ректорату спрямована на академічну доброчесність, прозорість та законність діяльності. Задля цього розроблено та впроваджено «Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», «Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» і опубліковано їх на сайті. В університеті академічна доброчесність передбачається за замовчуванням. Це означає, що всі здані роботи є результатом вашої розумової праці та творчості. Якщо ви подали роботу когось іншого, повністю або частково, без належного цитування, завдання буде оцінене в 0 балів (без права перездачі)

Відвідування занять	Усі студенти, незалежно від форми навчання, зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю. Відпрацювання пропущених занять відбувається у перший день за графіком консультацій викладача з навчальної дисципліни, за винятком поважної причини у студента (документальне підтвердження) згідно «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (п.4)».
Неформальна освіта	Зараховуються як підсумковий контроль, результати онлайн курсів на платформах Coursera, Prometheus, які відповідають програмі навчальної дисципліни. Рекомендовані: 1. Навігація повернення ветеранів: покроковий гід для компаній – https://prometheus.org.ua/prometheus-free/veterans-navigation/ 2. Шлях пораненого до прийняття нового себе та повного психосоціального відновлення – https://prometheus.org.ua/prometheus-free/path-to-recovery/ 3. Спадщина для соціальної згуртованості під час війни: кейси українських культурних дієвців – https://prometheus.org.ua/prometheus-free/spadshchyna-dlya-sotsialnoi-zghurtovanosti/ 4. Планування та розвиток системи охорони здоров'я у межах госпітального округу – https://prometheus.org.ua/prometheus-free/planning-health-system-hospital/
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Барна Н.В., Коротєєва А.В. Інклюзивно-реабілітаційни туризм : навч.посіб. Київ. 2020, 125 с. 2. Барський Ю., Бакота Д., Єрко І. Доступний (інклюзивний) туризм: основні поняття. https://konfgeolutsk.wordpress.com/2021/04/07/доступний-інклюзивний-туризм-основн/ 3. Бейдик О.О., Топалова О.І. Адаптивний туризм: передумови та перспективи розвитку, лідери Духу і Волі : навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-РЛЮС, 2020. 402 с. 4. Богдан Н. М., Гуділіна В. В., Кокшарова Є. Є. Адаптивний туризм як чинник розвитку туристської галузі України. Сучасні тенденції розвитку індустрії туризму та гостинності у конкурентному середовищі: Міжнародна науково-практична конференція (17 квітня 2020 року, м. Харків). Харків. С. 160 – 162. 5. Калуцький І.Ф., Ковальська Л.В., Вичівський П.П. Розвиток туризму для неповносправних в Україні. Географія та туризм. Київ. Вип. 36. 2016. С. 38 – 54. 	

6. Кізюн А. Г., Телень В. В. Адаптивний туризм в Україні: проблеми та перспективи розвитку. Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах євроінтеграційних та військових викликів : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. форуму, м. Львів, 17-19 квіт. 2024 р. Львів, 2024. С. 197–204.
7. Матвійчук Л. Ю., Чепурда Л. М. Формування доступного середовища інклюзивного туризму. Економічний форум, 2020, Вип. 2. С. 74-81.
8. Стесенко З. Д., Мозолев О. М. Інклюзивний туризм: сутність та специфіка його організації. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку освіти в сфері туризму, фізичної культури та спорту» (26 лютого 2021 р., м. Хмельницький). С. 144–149.
9. Щука Г., Ковальська Л., Безрученков Ю. Санаторії Закарпаття як засіб відродження людського капіталу України. Виклики для туристичного бізнесу в Україні: європейська практика. Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 4-5 травня 2023 р.). Львів: Растр-7, 2023. С. 106–107.
10. Щука Г., Ковальська Л., Гальків Л. Визначення змісту та структури лікувально-оздоровчого туризму. Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. Львів. Видавничий дім «Гельветика». 2022. № 5. С. 91–97.

**Викладач: доцент кафедри
туризмознавства і краєзнавства**

Ковальська Л.В.